

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 213 (3375) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Minél jobban közeledik Nápolyhoz, annál keményebb ellenállásba ütközik az 5-ik amerikai hadsereg

Kemény csapást mért az újjászervezett német légvédelem az angol bombázókra — Poltavát tervszerűen kiürítették a németek

(P. Á.) A volt jugoszláviai terület szlovén vidékén és a vele határos felső-olaszországi vidékeken a belső fölké-
sekkel kísérleteznek, s ezek leverése bi-
zonyára munkát ad az új fasiszta kor-
mány és a német megszállók csapatai-
nak, valamint a horvát hadseregeknek.
Ezeknek a partizán mozgalmaknak ilyen
erős harcbevételre szervesen beillesz-
kedik ebbe a haditervbe, ahogyan az
angol-amerikai-szovjet szövetség Európa
déli részén porhanyítani akarja az aka-
dályokat, amik támadó hadjáratát ottan
gátolják. A belső rend fenntartását
azonban az ilyen zavarásokkal szemben
a német-olasz-horvát erők biztosítani
tudják, s így a partizán-akció végered-
ményben csak a lakosság önmérsztő Vi-
tus-táncát jelenti, amit maga a nép is
igyekszik leküzdeni a maga egészsé-
gebb életösszönével. Ez az önvédelmi
összön is segít abban, hogy a partizán-
okra alapított hadászati terv ne siker-
üljön.

A megtámadott európai határok ön-
emészto megbontására az angolszász
szövetség ugyan sokat számít, de bizony
sajátmagának sokkal nagyobb önemészté-
sekkel kell megküzdnie. Ezt Churchill
beszéde is elárulta, mikor a Szov-
jettel való megegyezés hiányára utal-
ta azt a megállapítást tette, hogy emiatt
a háború végén „a növekvő zűrzavar
korszakába” lépnek. Ujabbán az angol
alsóházban Eden külügyminiszter is pa-
naszkodott, hogy a Szovjettel való vi-
szonyban egyrészt nincs őszinteség, más-
részt a Szovjet részéről egyoldalú köve-
telölésnek vannak, amelyekben nincs
megértés az angolszászok álláspontja és
tervei iránt.

A helyzetjellemző Eden-beszéd mel-
lett másik fontos megnyilatkozás a ja-
pán miniszterelnök beszéde, mely be-
jelenti Japán és a távolkeleti országok
polgári mozgósítását, a hadi termelésre
és háborús fölkészülésre való teljes be-
rendezkedést. Japán már eddig is a vi-
lágháborúban elképrázható nagy telje-
sítmenyeket végzett, mikor Távolkelet-
nek majdnem minden érdekelt ország-
területét és népet felszabadító közös-
ségbe vonta, s mindeniket az angolszász
uralomtól való függetlenséghez juttatta.
Most ennek a népfelszabadulásnak a
megvédéséről van szó, melyhez még az
indiai felszabadulási mozgalom megin-
dítása is erősítően járul hozzá.

Valóban úgy lesz, hogy a világháború
küzdelmesebb része még ezután követ-
kezik. És igen kicsinyes az a számítás,
mellyel az angolszász vezetők a fasiszta
vagy nemzeti szocialista irányok kiirtá-
sáig akarják folytatni a viadalt, s egy-
üttal a bolsevizmust akarják olyan győ-
zelemre segíteni, amiben maguk is osz-

tozhatnak. Ez a világnézeti harc elemi
erőknek a harca, mely nem bizonyos
népirányok kiirtásával fog végződni,
hanem minden nép kimerülésével, s az-
tán minden nép lelkeinek az egymásra

ismerő megtisztulásával. Az elemi erők
vihara nem áll meg emberhatalmi cél-
kitűzéseknél, hanem minden embert és
minden népet a maga nagyobb rendel-
tetése felé ragad.

Jól álcázott német ütegek lassítják az amerikaiak előnyomulását

Berlinből jelentik: (B. T.) A német fővárosban rámutatnak arra, hogy a
délolasz harctéren a német és angolszász csapatok tegnap is helyi harcokat
folytattak. Még nem lehet tudni, hogy milyen szempontok határozzák meg
Kesseling vezértábornagy további intézkedéseit.

A Pest írja: Zürichbe jelentés érkezett arról, hogy Salerno és Nápoly
között az amerikai hadsereg előnyomulása a terep nehézségei miatt lassan
halad és minél jobban közeledik Nápolyhoz, annál nagyobb az ellenállás. A
jól álcázott német ütegek lassítják meg az előnyomulást. Ezzel szemben a
8-ik angol hadsereg előnyomulása valamivel gyorsabb.

Liszabonból jelentik: (MTI) Az angol hírszolgálat jelentése szerint hi-
vatalosan közölték, hogy a szövetséges csapatok partraszálltak Finszafen
japán támaszponton. A japánok keményen ellenálltak. Finszafen Uj-Guineá-
ban van a Huen félszigeten, Leatój 60 mértföldnyire északra.

Csernigovot és Demidovot faladták a németek

Berlinből jelentik: (MTI) Az Inter-
inf jelenti: A keleti harctér középső és
északi szakaszán folyó harcokról jelen-
tik, hogy a német elszakadást mozdu-
latok keretében a legutóbbi napok har-
caiban a teljesen lerombolt Csernigo-
vot, amely előretolt támaszpontul szol-
gált, most már feladták. A helyőrség a
számbeli fölényben levő szovjet erőkön
át tört utat saját csapataihoz. A szov-
jet hat harcocsit, 14 löveget, egész
járműoszlopot veszített, nem is szólva
lövészerveinek véres veszteségeiről.
Brjaanszktól nyugatra a bolsevisták
erősebb harcocsí-csoportot vetettek be
a harcocsíakra kapaszkodó gyalogság-
gal. Ezeket a német nehéz harcocsí-
alakulatok feltartóztatták és a bizo-
sítóerők ellentámadással visszavetel-
ték. A német csapatok hátában földre
tett ejtőernyős csoportokkal felvették a
harcot, bekerítették és felformozták
őket. Ellentámadással megtisztítottak
egy helyi betörést, egy másikat pedig
utóvédek reteszteltek el, úgy hogy a
német csapatok zöme el tudta érni az
új főellenállási vonalat, anélkül, hogy
az ellenséggel érintkezésbe került vol-
na. Szomlenszktól délkeletre a bolse-
visták nagy anyagi és vérvesztésükük
ellenére folytatták sorozatos áttörési
kísérleteiket. Támadásaikat ismét tü-
zérőségük és gránátvetők heves perz-
sütéssel támogatták. A német gráná-
tók változatlanul kitarítottak állásaik-
ban és helyi tartalékaik ideiglenes el-

vesztése után néhány fontos magaslati
pontot ismét vissza tudtak szerezni. A
Szomlenszktól és Moszkva közötti gépkö-
csit mindkét oldalon változatlan ke-
ménységgel és erővel tovább tartanak
a harcok. Demidovot kemény utcai
harcok után feladták. A bolsevistáknak
Vitebszk felé való előretörését vissza-
verték. Ennek a támaszpontnak elha-
gyása is a katonai vezetés fökéletes
teljesítménye volt. A kivonulók ma-
gukkal vitték mindent, fegyvert és fel-
szerelést és az ellenfél hasznára vál-
ható berendezést teljesen elpusztították.
A harctéren eső városok és közsé-
gek, melyeket a szovjet jelentések
minduntalan meghódítottaknak tűn-
tetnek fel, csak romokból állanak, me-
lyek közt kormos kőmennyek meredez-
nek, felperzselt erdők módjára.

A német csapatok mozduatainak
hirtelen végrehajtsa, a fegyver, fel-
szerelés és anyag elvittele annál figye-
lemreméltóbb, mivel ez többnyire a tá-
madó szovjet hadsereg szemé előtt fo-
lyik le anélkül, hogy meg tudná aka-
dályozni.

Berlinből jelentik: (MTI) Mint a Né-
met Távirati Iroda értesül Poltavától
nyugatra szerdán is meggyusultak a
szovjet helyi jellegű támadásai. Polta-
va városát a katonai berendezések el-
pusztítása után a német csapatok terv-
szerűen kiürítették.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI
jelenti: Miután az angol repülők több
héten keresztül szinte ikzárólag csu-
pán zavaró támadásokat intéztek Né-
metország ellen, szeptember 22-én, az
éjszaka első óráiban újra nagyobb erő-
vel bombázták a német városokat. Az
ellenséges bombázók több hullámban
repültek a birodalom északi területé
felé. Minden jel arra vall, hogy Ber-
lint is célpontul szemelték ki. Ez a
kísérletük azonban teljesen meggyu-
sult. Az újra szervezett és már eddig
is bevált német védelem ezáltal ke-
mény csapást mért a támadókra. Az
éjszakai vadászok vakmerően támadó
falkái, a légvédelmi hadosztályokkal é
fényező ütegekkel kiválóan együtt-
működve, már az eddigi adatok szerint
is nagyszámu, jórészt nehéz angol
bombázót lőttek le. A lelőtt és a földön
felrobbant bombázógépek égő roncsai-
nak lángja messzire világított a sötét
éjszakában.

Stockholmból jelentik: (MTI) Az an-
gol hírszolgálat jelentése szerint a csü-
törtökre virradó éjszaka ellenséges re-
pülőgépek berepültek Anglia keleti és
északkeleti partvidéke fölé. A támadás
során — mint az angol jelentés mond-
ja — károk keletkeztek.

Moszkva nem érti meg Londont, vagy London nem érti meg Moszkvát?

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Né-
met TI jelenti: Az angol hírszolgálat
szerint Eden az alsóház keddi ülésén
az angol-szovjet viszonyról szólva meg-
jegyezte, hogy az angol kormányt sür-
gösen arra szólították fel, hogy a
szovjet kormányval törekdjék a leg-
szorosabb kapcsolatok kiépítésére. A
maga részéről teljes mértékben csatlá-
kozik ehhez a kívánsághoz. A kölcsö-
nös megértés és bizalom légkörét azon-
ban nem lehet csupán egyoldaluan
megteremteni. Ehhez mind a két fél-
nek egyformán hozzá kell járulnia.

— Ha megakarjuk érteni egymást —
mondotta Eden — akkor őszintéknek
kell lennünk egymáshoz. A multban
igen sok volt a megnemértés és ma is
sokkal több, semhogy azt mondhatnók
nincsenek közöttünk nézeteltérések. Na
egyszer tényleg vannak. Örösz bará-
taink többször, sőt elég gyakran szem-
münkre vetik, hogy nem értjük meg az
ő álláspontjukat. Nekem viszont az az
érzésem, hogy ők nem értik meg a mi
álláspontunkat.

Eden ezután annak a reményének
adott kifejezést, hogy néhány héten be-
lül találkozhatnak a szovjet és az Egye-
sült Államok képviselőivel.

— Azzal a szilárd elhatározással fo-
gok erre az értekezletre elmenni —
mondotta — hogy lelki megértés te-
remtsünk, hogy ezáltal egyengessük a
háború legnagyobb eseményének ut-
ját. (A háború legnagyobb eseménye
alatt Eden a Sztalin-Roosevelt-Chur-
chill találkozót értette.)

Átmeneti nehézségek ellenére

Európa valamennyi arcvonalán urai a helyzetnek a németek

Keleten töretlen harci erővel állják a küzdelmet a dühöngő szovjet támadásokkal szemben — Délolaszországban csak helyi harcok voltak

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda katonai munkatársa a hadieseményekről szóló szerdai összefoglaló áttekintésében megállapítja, hogy Európa valamennyi arcvonalán világosan látható az a tény, hogy a felbukkanó átmeneti nehézségek ellenére a németek mindenütt urai a helyzetnek. A német főváros katonai körében — írja a továbbiakban — három mozzanatként szentelnek különösebb figyelmet. Az első az olasz hadszíntéren ez idő szerint bekövetkezett viszonylagos nyugalom. Ennek magyarázata nyilván az, hogy Eisenhower a német ellenmozdulatok következtében erőinek átcsoportosítására kényszerül. Ezenkívül Salerno-tól északkeletre a német állások váratlanul tartható védőgátnak bizonyultak. Nyilvánvalóan látszik, hogy a németek egyidejűen felhasználták a hatalmat, hogy balszárnyukat hasonlóan gátállásba vonják.

A második mozzanat a német elszakadó mozdulatok egyre világosabban jelentkező szándéka keleten. Ezekkel a szovjet vezetést, gyskorlatban már most megfosztották az idei nyári támadás kezdete óta tapasztalt hatalmas erőfeszítés gyümölcsétől. A szovjet cél ugyanis a német seregek megsemmisítése. A német vezérkar igen nagyvonalú hadműveletével, melynek célja erőt összevonó arcvonalat teremteni és a pótlás útjának megrovidítése éppen a következő téli háborúra olyan rendszerességet mutat, melynek ellensúlyozására a szovjet semmi mást nem tudott szembeállítani, mint az erők óriási méretű pazarlását. Ez előbb-utóbb hatásként nagy súlytal fog esni a végső döntések mérlegében.

A harmadik mozzanat Churchill keddi alsóházi beszéde, mely katonai tartalma tekintetében a német tengernagy hivatalban bizonyos érdeklődést váltott ki, annyiban, hogy a brit miniszterelnök a beszédben kijelentette, hogy még az angolok előtt áll a háború legvéresebb fejezete. A német főváros valamennyi katonai körében teljes mértékben megerősítik ezt a felfogást. Együttal Berlinben kiemelik, hogy teljesen meghiúsultnak mondható Churchillnek az a kísérlete, hogy megvitást indítson az új német elhárításról és megtorló-fegyverekről a brit légitámadásokkal szemben.

Abbahagyták támadásaikat a bolsevisták a kubáni hídfővonalán

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti a keleti harctéren a rendkívül nehéz harcok az Azovi-tengertől északra, a Djezna folyó mellett és a szmolenszkomoszkvai gépkocsit mindkét oldalán kialakult sulypontokon kedden sem enyhültek. A német csapatok töretlen harci erővel állták a küzdelmet a szovjet dühöngő támadásaival szemben.

Berlin. (MTI.) Mint az Interinf jelenti a keleti harctér déli szakaszán a szovjet a kubáni hídfő egész vona-

lán fokozta a nyomást a német erők ellen. A német csapatok ügyesen alkalmazkodva a területhez a változatos harcihelyzetek kihasználásával olyan súlyos veszteségeket okoztak, hogy kedden délután a szovjet csapatok abbahagyták a támadást. Egy

Délangliai célpontokat támadtak a gyors német harci repülőgépek

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Az ellenség a keleti arcvonalon kedden ismét támadott a következő sulypontokon: Poltava, Roszlav és Szmolenszk térségében. Nagy erőkkel intézett áttörési támadásait felfogtuk. Az Északi Fok vizein német vadász és romboló kötelékek fedélzeti légharító ágyukkal 38 támadó repülőgép közül 21-et lelőttek.

A délolaszországi arcvonalon csak helyi harci cselekmények voltak. Szlovén felkelők olasz kommunistákkal és horvát térségbeli bandacsapatokkal Venezia keleti részében, Istriában és Szlovéniában Badoglio áruháza kihasználásával megkísérelték magukhoz ragadni a hatalmat. Német csapatok, melyeket nemzeti fasista egységek és az ország lakóiból álló önkéntes kötelékek támogatnak, megszállták a fontosabb helye-

ket és forgalmi összeköttetéseket és most támadják a rabló és fosztogató felkelőket.

A Földközi-tenger térségében a légifegyvernem ismét eredményesen támadta az ellenség repülőtereit, menetelő oszlopait és állásait, továbbá megsemmisített két nagy gyorsnaszádot Gibraltárnál. Tengeraltjáróink elsüllyesztettek három ellenséges rombolót, megtorpedóztak egy erősen biztosított hűtőhajót és megsemmisítették egy szállító vitorlást, valamint egy ellenséges repülőgépet. A Tirreni tengeren a haditengerészet járművei elsüllyesztették a Badoglio kormányának az ellenséghez átpártolt egyik 14.500 tonnás gőzöst és ezenkívül megrongáltak egy további nagy hajót, egy akvarakót és egy másik kisebb hadijárművet. Az Aegei-tengeren egyik tengeraltjáró vadászunk megsemmisítette az angol szolgálatban álló Katszonisz görög tenger-

„A végső győzelem tekintetében nincs kétség”

Tozsó japán miniszterelnök beszéde a háborús helyzetről — Bejelentette, hogy messzemenő intézkedéseket tettek a hazai arcvonal további erősítésére

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: Tozsó miniszterelnök szerdán tartott rádióbeszédében kijelentette, hogy a kormány által a hazai arcvonal és az ország nemzeti háború struktúrája erősítésére elhatározott mélyreható intézkedések egyetlen célt akarnak szolgálni, nevezetesen a háború megnyerését. Az általános helyzet komoly és a kormány arra az álláspontra jutott, amely az eddigi erőfeszítésekből nem tűr semmiféle lankadást. A meggyőző erő és a győzelembe vetett hit még nem elegendő. Az angolok és amerikaiak tekintet nélkül nagy veszteségekre, újabb és újabb támadásokat kísérelnek meg, hogy a Japán Birodalmat térdrekenyserítsék. Ennek folytán súlyos harcok vannak folyamatban és további harcok várhatók. A japán nép részére elérkezett az ideje, hogy

az élet valamennyi terén a mai hadihelyzetbe élje bele magát és megerősítse elszántságát és erejét a háború folytatásához és a győzelem elérésére. A helyzet folytán a kormány kénytelen volt mélyreható intézkedésekhez nyulni és azokat azonnal átvenni a gyakorlatba. Így elsősorban gondoskodás történt, hogy a legfőbb katonai hatóságok és az államvezetés között a legszorosabb együttműködés legyen. Másodszor az ország belsejében elszánt arcvonalat kell teremteni, amely mint a hadviselés támogatója, minden tekintetben biztosítani tudja a végső győzelmet. Harmadszor gyors és cselekvő diplomáciai intézkedéseket teszünk.

Végül tervbe vettünk olyan intézkedéseket, amelyek biztosítják a haditermelést, főként pedig a lőszer- és fegyvergyártás fokozását.

„Ma nincs jogosultsága annak, hogy ragaszkodjunk régi szokásainkhoz”

Tozsó miniszterelnök ezután ismertette azt a számos intézkedést, amelyet a kabinet legutóbbi ülésén határoztak el. Ha mindezeket a terveket gyorsan és pontosan végrehajtjuk, a katonai események tekintetében olyan közvetlen és közvetett hatások

várhatók, amelyek ismét bámolatba ejtik a világot.

— Ma nincsen semmi jogosultsága annak, hogy ragaszkodjunk régi kedvenc szokásainkhoz, munkamódszereinkhöz stb. Arról van szó, hogy életünket teljes mértékben a háború

Mozik műsora:

APOLLO: Jómádár.
BELVAROSI: Kanadai kaland.
CASINO: Végre.
KORONA: Magyar kivánsághangverseny.

alattjárót és ezemélyzetének egyrészt foglyul ejtette.

Gyors német harci repülőgépek az elmúlt éjjel Délangliában egyes célpontokat támadtak

Kölcsönös tűzértségi és zavaró tűz a délolaszországi arcvonalon

Berlin. (MTI.) Mint az Interinf jelenti, Délolaszországban az arcvonalon 48 óra óta nem volt nagyobb harci cselekmény. Salernónál erősebb brit felderítők a városból északkeletre tapogatózva haladtak. Az ügyesen összedolgozó német előőrsek vagy szétverték, vagy visszavetették őket. A harctér egész többi területén és a Salernoi öböl területén is csak kölcsönös tűzértségi és zavaró tűz volt.

Bern. (Bud. Tud.): Az ötödik amerikai hadsereg kemény harcok közben lassan tör előre a magaslati állások felé. Most Avellino vidéke felé közelednek, amivel a Nápoly elleni támadás egyik legfontosabb előkészítő szakasza zárult le. Az angolok a sorrentói félszigeten foglaltak el több magaslati állást. Montgomery ma éjszaka megjelent Clark tábornok főhadiszállásán. Ebből arra következtetnek, hogy ezen az arcvonalon a közeljövőben nagyobb harcok indulnak meg.

Algir. (Bud. Tud.): A francia felszabadító bizottság Korzikában új prefektust nevezett ki és a vichy kormány által hozott valamennyi törvényt hatályon kívül helyezte.

szükségleteihez igazítsuk. A háború napról-napra hevesebbé válik. Az ellenség minden eszközzel megkísérli, hogy ellentámadások útján sikereket érjen el. A jövőben a háború tovább megy, tehát még sok figyelemre méltó eseményt hoz. A háború e forduló-pontjain a kormány elvárja, hogy a lakosság messzemenően és a legnagyobb megértéssel támogassa az államvezetés fáradozásait, amikor drasztikus intézkedések végrehajtására látja magát indítatva. A végső győzelem tekintetében nincs kétség és eljön az a nap, amikor Nagykelet-ázsia valamennyi területén biztosítva lesz a béke és a rend.

Tozsó miniszterelnök végül Kelet-ázsia szövetséges népeinek köszönetet mondott szívélyes és szoros együttműködésükért a közös célért vállalt harcban. Európában — mondotta Tozsó — Németország és a többi szövetséges ország, amely Japánnal vállaltva harcol, fényes katonai győzelmeket mutathat fel. Végül üdvözölte az európai szövetségeket és kijelentette, hogy szilárdan hisz további sikereikben.

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: A kormány tájékoztató hivatala szerdán részletes áttekintést nyújtott arról a számos intézkedésről, melyet a

kormány keddi ülésén a hazai arcvonal további erősítésére határoztak el. Ebből kitűnik, hogy az ország valamennyi erejét lathatjuk a lőszer és repülőgéptermeles lehető leggyorsabb fokozására. A hazai föld védelmét lényegesen megerősítik és elsősorban a léghátrékat építik ki. A légvédelmet főként a hadifontosságú gyárak és bányák területén fokozzák.

Számos közigazgatási intézményt, melynél nem fontos, hogy székhelye feltétlenül Tokióban vagy más nagy városban legyen, az ország más területeire helyeznek el. Ezenkívül kiépítik a szárazföldi és tengeri szállítás rendszerét is. A hatósági apparátus egyszerűsítése céljából tervbevétek, hogy a helyi közigazgatási hatóságokra olyan feladatokat ruházzanak, melyeket eddig központi hatóságok lát-

tak el. A tisztviselőkar létszámát csökkentik. Elhatározták továbbá, hogy munkateljesítményre nagyobb mértékben vesznek igénybe nőket. Az eddigi korhatárkorlátozásokat fel függesztik. Ennek következtében például idősebb személyeket is besoroznak a munkaütembe. A kormány elhatározta az áruelosztási rendszer egyszerűsítését.

elégíteniük az orosz biztonsági követeléseket és a német csapatoknak el kell távozniuk az ország területéről.

Fokozott bizalmatlanság észlelhető Törökország és a Szovjetunió között

Zürich. (MTI.) A Basler Nachrichten stockholmi tudósítója jelenti, hogy stockholmi diplomáciai körök felfogása szerint Törökország és a Szovjetunió között néhány hét óta fokozott bizalmatlanság áll fenn és ennek jelenségei mások mellett a legutóbbi napok véres határincidensei. A moszkvai sajtó ujjában több ízben élesen támadta a török semlegességi politikát és kifejezésre juttatta, hogy az ankarai kormány magatartása, amióta a szövetségesek a támadásra tértek át, gyakorlatilag Németország balkáni helyzete számára védelmet jelent. Török részről panaszkodnak a nyíltság hiánya miatt a szovjet balkáni tervei tekintetében és e mögött a cári idők régi óhajainak feleledését gyanítják, amellyel Oroszország Délkelet Európában kiterjeszteni kívánja befolyásának területét.

Eden nyilatkozata a spanyol-angol viszonyról és Benes moszkvai útjának elhalasztásáról

Stockholm. (MTI.) Eden külügyminiszterhez az alsóházban több kérdést intéztek a spanyol-angol kapcsolatokról. A külügyminiszter kijelentése szerint Hoare felhívta Franco tábornok figyelmét a brit kormány panaszaira, amelyeket a brit érdekek rovására tett spanyol megkülönböztetések miatt hozott az angol kormány a spanyol kormány tudomására. Noha néhány panaszt orvosoltak, Hoare figyelmébe ajánlotta Spanyolországnak, hogy még mindig fennáll néhány rendezetlen kérdés. Arra is figyelmeztette az angol kormány Francot, hogy amíg a kék hadosztály a szovjet területén marad, ez a tény komoly akadály a spanyol-angol kapcsolatok szívélyességének. Eden azzal fejezte be válaszát, hogy a helyzet közeli javulása várható.

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Eden brit külügyminiszter — mint a brit hírszolgálat jelenti — szerdán szólott Benesnek a cseh emigráns szervezet vezetőjének tervbevetett moszkvai látogatásáról. Molotov múltévi londoni látogatása alkalmával — mondotta Eden — megbeszélések folytak a háború utáni szabályozásra vonatkozó egyezmény megkötéséről, egyfelől a brit kormány és a szovjet kormány, másfelől Anglia egyes európai szövetségesei között. E megbeszélések folyamán a brit kormány arra a meggyőződésre jutott, hogy mindkét kormány nézete szerint, jobb, ha egyelőre a felek közül egyik sem köt ilyen egyezményt. Benes erre látogatását elhalasztotta. Eden reméli azonban, hogy a Szovjetunió és Amerika képviselőivel való legközelebbi találkozója folyamán alkalma lesz, hogy ezt az ügyet Molotovval megbeszélje.

Churchill nem fogadta a második arcvonalat sürgető kommunista küldöttséget

Stockholm. (MTI.) A Dagens Nyheter Churchill beszédével foglalkozva kiemeli, hogy az angol miniszterelnök meglehetősen éles támadást intézett az angol kommunisták ellen Churchill hétfőn este nem volt hajlandó fogadni azt a kommunista küldöttséget, amely a második arcvonal felállítására irányuló kívánságokat akarta eléje terjeszteni. A Stockholms Tidningen szerint: annak a véleményének adott hangot, hogy az európai háború egy éven belül bevégezhető, noha ezt nem mondta határozott formában.

Lisszabon. (MTI.) Az angol hírszolgálat jelentése szerint az alsóházban tudomásul vették a király üzenetét, amely szerint Erzsébet hercegnő is tagja lesz az államtanácsnak. Ez az elhatározás azon az elgondoláson

alapszik, hogy a királynak esetleg távol kell lennie az országtól.

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Erzsébet angol hercegnő a király és a királyné különhajtsárua már nagykorúsága elérése előtt szerepel a közéletben — jelenti az angol híriroda. — A király távollétében már ő is tagja lehet a kormányzótanácsnak, noha csak 1944 áprilisában lesz 18 éves. E szokatlan lépést György király azzal indokolta, hogy

minden alkalmat fel kell használnia tapasztalatok szerzésére, tekintettel arra, hogy milyen teendők várnak rá trónralépésekor.

Stockholm. (Bud. Tud.) A Stockholms Tidningen szerint londoni jól tájékozott orosz körök a Szovjetunió követeléseit Finnországtól esetleges békekötés esetén így foglalják össze: Tiszta szellemű demokratikus jelleggel kell pótolni a jelenlegi kormányt, a területi elhatározásoknak ki kell

Üzen az otthon!

Megnyugtató üzeneteket küldenek honvédeink a frontról

Állandóan érkeznek szerkesztőségünkbe a zöld tábori lapok. Kérjük velünk levelező honvédtestvéreink hozzátartozóit, ne nyugtalankodjanak, ha hozzátartozóik üzeneteit nem tudjuk érkezése után azonnal közölni. Egy-két napos késéssel minden levél sorra kerül.

Hóner József honvéd levelével (F. 438) kezdjük mai postánkat. Több hajtársa nevében üzeni magyar testvéreinek, ne nyugtalankodjanak értük. K. Fazekas Ferenc üzeni Paptamasiba feleségének, gyermekeinek, szüleinek, testvéreinek, nincs semmi baja, üdvözl mindenkit. Mikó Lajos honvéd üzeni Szentjóbbrá édesanyjának és ismerőseinek, hogy nincs semmi baja, üdvözlét küldi mindannyiuknak. Paragi Sándor honvéd üdvözl feleségét és szüleit Nagymajláthon. Bánai Inre honvéd üdvözl édesanyját és testvéreit Érbogyoszlón.

Győrffi Péter honvéd üzeni (Tp. Z. 421) Nagyvárad. Sajó-u. 16 alá: „Egészséges vagyok, nincs semmi bajom. Régen nem kaptam levelet már. Régebben írták, hogy apám beteg s most nem tudom mi baj van, nincs ki írjon nygylátszik, a feleségem meghalt. Kérem Győrffi Józsefet, értesítsen az otthoniakról.

Tolvaj Sándor honvéd (Tp. Z. 683) üzeni feleségének s kedveseinek Miskére, hogy jól van, nincs semmi-baja, mindig baba gondol. Kéri, gondoljanak néha a fiaikra, akik odakünn harcolnak szent hazájukért és a szebb jövőért. Ne szomorkodjanak érte, mert minden erejével vívja harcát az istentelenséggel. Csak arra kéri a hazaiakat, hogy sokat, nagyon sokat irjanak és imádkozzanak értük, hogy győzelmesen térjenek vissza.

Oltyán Dániel honvéd (Tp. F. 458) üzen Érseléndre, hogy nincs semmi baja, jól érzi magát. Imádkozzanak érte, hogy állja meg kint helyét s

eredményesen küzdje le a közös ellenséget.

Ujpalotai Péter honvéd (Tp. F. 587) üzen Ujpalotára kedves feleségének, a gyermekeknek, édesanyjának és szerető testvéreinek, hogy igen sokat gondol rájuk onnan, messze idegenből. Kéri a jó Istent sok imádságban, hogy minél hamarabb győzzék le az ellenséget s térjenek vissza győztesen. További ujalotaiak üzennek: Nilgész József, Kindle Antal, Fernbach Sándor nagyon szépen köszönik a főtisztelendő úrnak a mindennapi imájában való megemlékezést. Üdvözljük a híveket Ujpalotán — fejezik be levelüket.

Bodó Lajos tizedes írja (Tp. F. 458): „Nagyon köszönöm, hogy kedvenc lapomban közölték irásomat. Kérjük a szerkesztőséget, továbbra is gondoljon szeretettel az F. 458-ra! Küldjenek minél több „Magyar Lapok”-at”

Csiszár Sándor honvéd írja az F. 458-ról: „Üzenem Nagyváradra szülemnek, testvéreimnek, rokonaimnak, Irénkének és barátaimnak, valamint összes ismerőseimnek, hogy ne aggódjanak értem, mert jól vagyok, semmi bajom nincs, csak postát nem kapok, mert nagyon keveset irnak Irjanak többet. Csókolom a felsoroltakat s üdvözlöm barátaim. Székelyhídon lakó bátyámnak és családjának üzenem, hogy sokat gondolok rájuk s messze földről küldöm csókjaim.”

Papp Zsigmond honvéd (F. 548) üzen Nagyváradra a Veress-cukrászdába, jól van, nincs semmi baja, a cigarettákat megkapta. Irmusnak üzenem, hogy a képet és a szép levelet megkaptam. Üdvözlöm Veress urat, kérem irjanak sokkal többet, mert nagyon várom leveleiket. Papp Sándornak s családjának üzenem, hogy nincs semmi bajom, megnyugtató üzenetem küldöm Dari György nagy-

várad lakosnak is. Mindenkit csókol Zsiga.

Tóth Lajos és Gyula honvédek írják (Tp. Z. 347) szüleiknek és rokonáguknak Hegyközpályiba, hogy jól vannak, nincs semmi bajuk. Ne aggódjanak értük, mert elég sokan vannak ahhoz odakünn, hogy vigyázhassanak egymásra s a hazára. A legkésőbb ürnak köszönik a szíves megemlékezést. Karesi testvérünknek köszönjük, hogy oly sokat megemlékez rólunk. Minden ismerősrnek üzenjük, hogy irjanak továbbra is sokat.

Zetényi József örvezető (Z. 948) üzeni Nagyváradra szüleinek és testvéreinek, hogy nincs semmi baja s jól érzi magát. Számtalan csókját küldi L. Margitnak és rokonainak. Üdvözl a nagyvárad leányokat.

Zetényi Sándor honv. (Tp. Z. 221) üzeni Nagyváradra szüleinek és testvéreinek, hogy egészséges, nincs semmi baja. Menyasszonyát sokszor csókolja. Ne aggódjanak, Irjanak minél többet és sokkal többet.

Lamanez József honvéd, tábori szám nélkül írja a következőket: „Az otthonmaradottakhoz fordulok most néhány sorban. Legyetek hűek, szép hazánkhoz odahaza is, mint mi idekint. Álljátok ti is meg helyeteket, mert a ti hejtállásotok minket is segít szent harcunkban. Imádkozzatok! Ha Isten velünk, kiellenünk? Isten velettek, a viszontlátásig.”

Jakab Zsigmond honvédnek üzen Dary Györgyné. Téglavető-utca 58-ról a Tp. K. 641-re: Kívánom, kedves sógor, hogy soraim egészségben találjanak. Feleségéd egészséges, én is jól vagyok, nincs semmi bajom. Idehaza minden rendben. Milliő csókot küld: Ágnes s vele együtt az egész rokonság.

Pánti Lajos örvezetőnek üzen Dary Erzsébet (Téglavető-u. 58.) az F. 958. sz. tábori postára: „Kedves Lajos! Remélem, hogy soraim egész-

ségben találják. Irjon minél többször. Lépjeit megkaptam. Kérem az Istent, térjen vissza minél előbb. Dary József és családja is üdvözlését küldik általam. Szüleim üdvözlését tolmácsolom s mindannyian győztes hazatérést kívánunk.

Ezzel mai postánk végére érkezünk. Holnapi számunk egész bizonyosan újabb hozzártározói szíveket fog megdobogtatni.

A Kormányzó kéziratos intézett a nyolcvanéves Herczeg Ferenchez

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Ur Herczeg Ferenchez születésének 80. évfordulójára alkalmából megleghangos kéziratos intézett és ösztöt keretbe foglalt, sajátkezű aláírásával ellátott fényképpel ajándékozta meg a nagy író.

A Főméltóság Ur kézirata a következőképpen szól:

„Kedves Herczeg! Születésének 80-ik évfordulóján szívvel üdvözlémet és meleg szeretkezőváltalmat küldöm.

A mai napon az egész magyar társadalom ünnepli kimagasló írói működését, amelyet különösen jellemez maradandó becsü műveinek előkelő színvonalú és nyelvünk szépségeinek mesterei kifejezésre juttatása. Elete munkájával nagyszerű szolgálatot tett a nemzetnek és határainkon túl is világszerte megbecsülést szerzett a magyar Góbiuszoknak.

Öszintén kívánom, hogy alkotóerejének teljességét még sok éven át őrizze meg a magyarság javára és mindnyájunk gyönyörködtetésére.

Kelt Gödöllőn, 1943. évi szeptember hó 22. napján.

HORTHY s. k.

Mi van a Hivatalos Lapban?

A Budapesti Közlöny szerdai, szeptember 22-iki, 213. számában a következő rendeletek vannak:

1. A földművelésügyi miniszter körrendelete a szerződésen vagy honvédelmi munkakötelezettségen alapuló mezőgazdasági munka teljesítése és a munkafegyelem tárgyában.

2. A közellátásügyi miniszter rendelete a börtöndös és börtönműves, valamint övkészítő iparban és kereskedelemben felszámítható legmagasabb haszonkulcsok megállapítása tárgyában.

3. A közellátásügyi miniszter rendelete a Nemesacél Egyezmény keretében nem tartozó nyers- és félkészacélok és acélgártmányok legmagasabb eladási árának megállapítása tárgyában.

4. A közellátásügyi miniszter rendelete az állati szerek legmagasabb árának, továbbá a húsvizsgálatot végző személyek és szedők díjának megállapítása tárgyában.

FELHÍVÁS A KONGREGANISTÁKHOZ. Hivatalosan értesítem a m. kir. áll. tanítónőképző intézet és a Zrínyi Ilona kereskedelmi leányközépiskola Mária-kongregációjának nagyváradon tartózkodó tagjait, hogy 26-tól kezdve minden vasárnap és ünnepnap d. e. 9 órakor a kapucinus templomban kongregációs szentmisét tartunk. Kérem a tagokat, hogy ezeken a szentmiseken feltétlenül jelenjenek meg. Dr. P. Röss Bertalan préz.

Utazzunk? Ne utazzunk? Igaza van a MÁV-nak: ne!

Elmondom, mert kínos érzésemtől csak így szabadulhatok, de ezáltal gondolom sok utazó testvéremet szabadíthatom meg ugyanettől a nyomasztó, kellemetlen érzéstől.

Csucsáról utaztam Pestre a gyorsal. Ülőhelyet kérdeznél? Szinte nevétségesen hangzik egy olyan mai túlszűfolt kocsiban, ahol még a folyosóra is nehéz a tömeg mellett feljutni. Tehát jurakodási művelet kell ahhoz, hogy egy fülke ajtajáig eljussak. Bent négy-öt ember, mint a túlvilág henyelő kiválasztottjai, kényelmesen meredtek a semmibe. Nem esoda. A folyosókon áll-dogálókkal szemben 5-6 órák kényelmes ülésnek néztek elébe: biztos helyzet. Vagy, vagy. Ez a két szélsőséget jelenti. Vagy kint a folyosón, vagy az önzéstől minden emberi érzésből kivétel-között, bent. Piciny gyermek is külön ülésen, diák, fiatalember, vasuti alkalmazott, stb. a Sors kegyeltjei. Ugyanakkor gyermekét szoptató anyák, nagyanyók, nagypapák, vagy nem egészen, de látszatra idősebb hölgyek sapadtak merednek ki a semmibe. Nem látnak, mert a szibbád láb idege sorvasztja őket.

Dühödten, mondhatom szentelennül jurakodtam végig a kocsin, át a másikba, a harmadikba, negyedikbe. Végig kergettem a gondolat, szűfolt folyosókon, — kényelmes fülkék előtt: lehetetlennek tartom ezt az elvakultságot, már annál is inkább, mivel bizonyos vagyok abban, hogy olvastam a MÁV fejlesztését valahol, miszerint (elvárható és belátásra bízott?) udvariassági szabályokon kívül) tekintettel az utastorlódásra, a fülkében 5-5, esetleg 6-6 személy foglaljon helyet. Halványan emlékezve, mintha olyasmit is tartalmazott volna, hogy hosszabb távon esetleg álló utasoknak is — ideig — adják át a helyet.

Forrt bennem a mérge, mert sehol a

fülkében még 9 embert sem találtam. Visszatértem a börtöndömhöz. A gyermekes mama már rátelepedett és ez ki-nyitotta a sebet. Beszóltam a fülkébe: — Kérem, az urak közül valaki átadhatná a helyét egy szoptatós anyának! Van, aki rámnéz, legtöbbször egymást méregetik, de a mozdulatlanságban egy-öntetűen tüntetnek, sőt egy fiatalúr megszólal, az ajtó mellett: — A hölgy már leült kint és nyugodtan szoptat. Az nem szól semmit!

— De az ő börtöndjére ült le, én figyelttem! — válaszol neki a szembenlévő társa. — A nagy felebaráti érzésnek tehát ez az indítóoka!

— Ugy? Hát szégyelheti magát! — vágta rá az egyedüli idős hölgyutas az ablak mellől, aki eleinte, úgy vettem észre, rokonszenvvel lesi indítványom eredményét.

Teljes belsöm szót fogadott és irtoztosan elszégyeltem magam. Dadogni sem tudtam. Bosszúért szomjazó agyam csak azt kavargatta, hogy ha én est a két fiatalbort negyfal közt elkaphatnám most! (rövidesen kényelmesen és hűvösen ülnek!) Mindez már nem tartozik ide. Azonban hasonló esetek elkerülése végett, ha már általánosan mindenkiből kiölt az önzés minden jóérzést és belátást, utasítsa a MÁV az alkalmazottait (kalauzokat) éppen úgy az utasokat is (felhívás eredménytelen), hogy ülutasoktól való engedélykérés nélkül közzük 1-1, esetleg még 2-2 személy is leülhet. Nem csak az utazóközségeknek, de a MÁV-nak is érdeke, hogy akik jegyet váltottak, lehetőleg egyformán viseljék a mai rendkívüli helyzet következményeit s inkább mindnyájan kis kényelmetlenséggel, — de üljenek!

(Mi pedig szégyeljük magunkat, hogy emberek vagyunk...)

(G. Z.)

Húsz szegény szórvány EMGE gazdakör közel 3 vagon kenyérgabonát ajánlott fel a háromszéki jégkárosultaknak

Kolozsvárról jelentik: Ismeretes, hogy Teleki Béla gr. az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnöke felhívást intézett Erdély magyar gazdatársadalmához, hogy cséplés idején, ki-ki a maga tehetsége szerint ajánljon fel kenyérgabonát a háromszéki jégkárosultaknak. Háromszék vármegye 27 községében ugyanis, közel 20.000 kat. holdat vert el a jég.

Mind nagyobb számmal és egyre sürűbben érkező jelentések arról tesznek tanulságot, hogy a felszólítás nem volt hiábavaló és hogy az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület tagjai között a testvéri együttérzés és egymáson való segiteniakarás újra esodakat művel.

Alig indult meg a cséplés, a gazdák jószívvel ajánlják fel gabonájukat azok számára, akiktől az elemi csapás elvette. A beérkezett jelentések közül különös figyelmet érdemel a Kolozs vármegyei és Szolnok-Doboka vármegyei gazdakörök munkája. Mind a két vármegyében ugyanis elég gyenge a föld és emellett a magyarság, mint szórvány él a más ajkuak között. A gabonát tehát, amelyet ingyen ajánlanak fel a jégkárosultak számára, ugyszólván szájkutó-

kell, hogy elvonják. Kolozs vármegyéből 5 gazdakört említünk itt meg: Bodonkuton 30 gazdaköri tag 1205, Kisbácon 102 tag 2314, Kiskályánban 31 tag 1172, Kötelenden 34 tag 1250. Kalotaszentkirályon 91 tag 2219 kg. búzát adott át ingyen a Futura kereskedőinek a jégkárosultak javára. Szolnok-Doboka vármegyéből 16 példamutató község gyűjtési eredménye a következő: Várkud EMGE gazdakörének tagjai 955, Kackó 900, Nálványosvára 4152, Dézsakna 1070, Nyires 1427, Radák-szinye 625, Alsóilosa 952, Középfalva 885, Sajómagyar 1080, Magyarberete 3158, Sajóudvarhely 1770, Ujőe 883, Semesnye 1000, Árokajka 272, Esztény 340, Kisbátany 900 kg. kenyérgabonát gyűjtöttek.

Természetesen ezekből a vármegyék-ből is sok gazdakör beérkezett gyűjtési adata maradt ki. Csúpn a legszegényebbet sorakoztattuk fel példamutatásul és egyben bizonyítékként annak az elszóródottnak, más nemzetiségű között élő magyarságban sem halt ki az együvértartozás érzése. Nem beszélünk itt a többi, ugyszólván szim-magyar vármegyék gazdaköreinek ado-

mányairól sem, csúpn példaképpen említjük, hogy egyedül Maros-Torda vármegyében több, mint négy vagon gabona gyűlt össze.

Merénylet áldozata lett Fehéroroszország német főbiztosa

Riga. (MTI.) Az Interinf jelenti: Minszki jelentés szerint Kube, Fehéroroszország főbiztosa a szerdára virradó éjszaka merénylet áldozata lett. Kube és a fehérorosz nép között a viszony minden tekintetben jó volt. Ez izgatta valószínűleg a Kremli urait és ezért kellett félreállítani az útból.

Berlin. (MTI.): Kube főbiztos meggyilkolásáról a Német Távirati Iroda azt jelenti, hogy a gyilkos merénylolet, melyet szerdára virradó éjszaka követtek el, bolsevisták hajtották végre Moszkva meghízataza alapján.

Autószerencsétlenség áldozata lett Ifj. Vadai Béla tartalékos zászlós, Rév község főjegyzője

Nagyvárad, szept. 23. Ifj. Vadai Béla tartalékos tűzérzászlós, Rév község főjegyzője, tegnap délután gépkocsiszerecsétlenség áldozata lett. Egy zászlós bajtársaival nagy sebességgel haladt az országúton Révtől Éles felé. Alsólugosnál egy hid előtt éles kanyarodót ír le az út e az autó nyilván itt sem csökkentette sebességét, aminek következtében a gépkocsi felborult, öszetört és mindkét utasa súlyos sérüléseket szenvedett.

A két fiatal zászlóst azonnal a nagyvárad közpórházba szállították, ahol orvosi kezelésben részesítették, majd átszállították őket a csapatkórházba, ahol ifj. Vadai Béla az éjszaka folyamán kiesenvedett.

Temetése szombaton délelőtt 10 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan Élesre szállítják a holttestet és ott helyezik örök nyugalomra.

A szerencsétlenül járt fiatalember iránt nagy részvét nyilvánul meg. Nagyváradon sok ismerőse és barátja van. Édesapja, id. Vadai Béla élesdi református esperes.

Értekezletet tartott a kormánypárt városi szervezete

Nagyvárad. Saját tudósítónktól. A Magyar Elet Pártjának nagyváradai városi szervezete folyó hó 22-én Hlalky Endre dr főispán elnökletével értekezletet tartott. A főispán megnyitójában ismertette a nyári hónapok bel- és külpolitikai eseményeit és ennek során rámutatott arra, hogy a város társadalma részéről tartózkodás volt észlelhető az újabb pártmozgalmak iránt.

Az értekezlet során több közérdekű ügyet tárgyaltak meg. Darabont Gyula, Tiszay János, Mocsáry Sándor és Erdélyi Sándor közellátási kérdésekben szólaltak fel és főként a tüzelőanyagellátás problémájával foglalkoztak. Hasonló kérdésekben szólaltak fel. Nagy János, a Baross Szövetség elnöke is. Schmiéd Antal, a velencei gazdakör elnöke és Nagy Zoltán gazdaköri titkár, Váry alelnökekkel együtt a velencei gazdák kívánságait ismertette. Nagy Gusztáv, a MEP vármegyei közpónti titkára válaszlási kérdésekben folytatott megbeszélést a velencei tagozat kiküldöttjeivel.

A „gabona-rablók” nyomában

Magyar honvédek biztosítják az ukrán nép békés, termelő munkáját

Ukrajna, augusztus végén. Honvéd haditudósító osztály közlése: Hajnali öt órakor érkezett a parancs: „Egy megerősített orvlövész-banda nyomul előre az erdővidéken, nyugati irányban, útközben falvakat rabol, termést és gabonát éget fel, a huszár század Ch. község északi oldalán vágjon a csoport elébe és azt semmisítse meg!”

Nekivörösödött képpel tűzött már a nap — égetően forró itt a nyár. — napok óta felhőt sem látnak, kéken és tisztán nyult felettünk el a végtelen ég-bolt. A barnatörzsi, rongyoskergű fenyők lustán ágaskodtak körülöttünk, az egyébként süppedős, iszapos talaj repedezettre száradt és a finom, aprószemű ukrán por, mint a porhanyó zápor, úgy verte képünket.

Hosszúrányult rozstáblák között ügöttünk, néhol még künn álltak a megroggyant keresztek, de a legtöbb föld-hasábon csak a megsárgult tarló feküdt a hűsös rozskévékből már kiverték a magot: a békés, termelő ukrán munka gyümölcse. Kitünő termés volt az idén is: a munkás ukrán parasztok, a magyar megállócsapatok biztosítása mellett nyugodtan hasították és vetették be a földeket és aratták le a dusan termelt rozstáblákat, búraföldeket, árpa- és lenvetéseket.

Ukrajna határan páncélos és repülőgépek dühörögtek, itt az ukrán földek közé szort erdőkben és nádasokban meg a Moszkvából irányított orvlövész-bandák garázdálkodtak, de a felszabadított ukrán nép micsém törődve mindezzel, feküdt neki a saját földjén, a saját termésének. Most nem álltak mögöttük a kolhosok biztosai, nem dolgoztatják őket, mint az állatokat, a mindennapi sovány és fukar kosztért csupán, hanem tudják, hogy a maguk hasznát szolgálják.

És végre az ukrán paraszt jókedvvel és igyekezettel dolgozott, a magyar megállócsapatok támogatása és biztosítása mellett. Mert a magyar fegyver állt őrt az ukrán munka fölött. Az elszaporodott és mindig növekvő orvlövészbandák központi irányítása mellett igyekeztek szabotázst szítani, ahol nem tudtak rombolni, felperzselni mindent, ami felégethető, megzavarni a békés termelés rendjét és nyomort és éhséget zúdítani a bolsevizmus alól felszabadított Ukrajna.

Moszkvában jól tudják, hogy Ukrajna nem áhitozza vissza a szovjet uralmat és bármit is hoz rájuk az idők sodra, minden szabad és munkásnapjuk erősíti és izmosítja bennük a függetlenség vágyát és gondolatát. Ezért használtak fel minden alkalmat arra, hogy szerveztek orvlövészbandákkal nyomorítsák továbbra is Ukrajna népét. De a magyar katona őrt állt, hatalmas területeket biztosított, közlekedési vonalakat erősített meg, hogy folyjon a munka és teremhessen a dúis, hűsös, termékeny ukrán föld.

És feltűnő volt az idej nyáron: hogy az orvlövészek békén hagyták a termést. Természetesen, pillanatig sem vezetett félre senkit ez a „trükk”, ahogy az ukránok nevezték ezt a moszkvai taktikát. Utóbb kiderült: teljesen igazuk volt. Moszkva trükkhöz folyamodott, de elszámította magát. Mint elfogott orvlövészek vallomásából kiderült, a megindult nyári offenzívát, olyan eredményesnek gondolták, hogy arra számítottak, mire a gabonaérés ideje bekövetkezik, már Ukrajnában lesznek és ők aratják le az idej termést.

És hiába dolgozott volna az ukrán paraszt, munkájának gyümölcseét megint elvették volna a kolhosok, a népbiztosok, meg a kiéhezett bolsi haderő és következett volna a nyomor, meg a téli éhség.

De a német véderő felmorzsolta a tömeges szovjet áttörökisérletet, a moszkvai álom, csak álom maradt. Ukrajna learatott, betakarította a termést, a kövér búza meg rozs szemek, de a többi vetemény is már zsákokba tömve állanak a raktárakban, szobák legfeljetteg zuga és az asztalon már friss kenyér.

És „amit még lehet elpusztítani” jelzővel indultak meg az orvlövészgarázdálkodások Ukrajnában. Felperzselni a még el nem csépeelt termést, kifosztani a falvakat, elrabolni, amit lehet, vagy felégetni. A fenyegetett a rettegő lakosság tömegesen fordult a magyar csapatokhoz védelemért.

De a magyar katona őrt állt. Egy ilyen „gabona-rabló” bandacsoport ártalmatlanná tételére indultunk most is. Egy huszárszázaddal, Egésznapos út után értük el Ch. községet. Itt kellett elébe venni a nyugatra vonuló csoportnak és megsemmisíteni. Már

szürkült és a sűrű, sötét orosz este kezdett ráülni a falura, amikor a század nyugatra széles félkörívben lezárta a községet. Két puskaraj a falu keleti szegélyén ásta be magát. Az ő feladatuk volt, a faluba az éj leple alatt besivárgó orvlövészeket behajtani a felállított gyűrűbe.

Tudtuk, hogy az éjszaka lopóznak be a faluba.

Nem is tévedtünk. Éjjél körül járhatott már, — meleg és füledt volt az éjszaka, — amikor az előreküldött felderítőjárőrök jelentették az orvlövészek érkezését. Kocsikkal jöttek. A nagy esendben a zörgést is hallottuk. Most már csak a keleti szegélyre állított géppuskák megszólalását vártuk, hogy azután kezdődjön el a tánc. A lóránőtt fiúk, úgy feküdtek itt a hevenyészen ázott lövészgödörökben, futóárkokban, mintha itt nőttek volna fel és nem azokon a fényesszörű paripákon.

Nemeokáig kellett várni. Kezdődött a tánc és hajnalig tartott. Az orvlövészek vakmerően védekeztek, de a széles gyűrűből nem tudtak kitörni. Tizenkét halottjuk lett, 15 fogságba került. Őt kocsit zsákmányoltunk, megrakva gabonával és lábasjóságokkal. A „gabona-rabló” csoportot, amely napok óta garázdálkodott a környéken, elkapták a magyar huszárok.

Még aznap a zsákmányolt több mássa gabonát szétszórták a kifosztott lakosság között.

Érdekes adatok az egyik legsúlyosabb társadalmi kérdésünkhöz

Törvénytelen gyermekek minden társadalmi rétegben

Budapesten minden évben születik 13—15.000 csecsemő és ezek közül mindig körülbelül minden tizedik törvénytelen. 1940-ben az újszülöttek 9,7 százaléka, 1941-ben 8,9 százaléka volt az. A törvénytelenek mértéke városokban mindig magasabb, mint vidéken, de meg van itt is, ott is. A városban az egyes foglalkozások szerint az arányszámok rendkívül nagy szélsőségek között váltakoznak, de rendszeren előfordulnak minden rétegben. Önálló, tisztviselő, alkalmazottak, — minden társadalmi réteg szerepel ebben a meglepő statisztikában.

A legelső helyen természetesen a háztartási alkalmazottak. — Köztük aránylag nagyon kevés a férjes asszony, de sorakban a gyermek nem

olyan ritka, mint ebből gondolhatnók. A fővárosban a háztartási alkalmazottak újszülöttjei közül nem a törvénytelen gyermek a kivétel, hanem a törvényes: 1940-ben minden száz közül csak 3,2% volt az, a következő évben meg még kevesebb: másfél százalék: 1940-ben minden harmadik csecsemőjük, 1941-ben minden 67. — 1941-ben mintegy 730 újszülöttet hoztak a világra a budapesti háztartási alkalmazottak és ezek közül összesen 11 volt törvényes. Ezt a társadalmi fekélyt talán csak az enyhíti némileg, hogy ma már azok a csecsemők, akik megszületnek, meg is maradnak. A háztartási alkalmazottak száz újszülöttjére csak 11,3% csecsemőhalott esett. Ez jobb, mint az azévi országos átlag.

Ahol két év óta nem született törvénytelen gyerek

A foglalkozási ágak között egyetlenegy van olyan, amelyben e két év folyamán nem született törvénytelen gyermek: a bányászoké. De a fővárosban lakó bányászoknak 1941-ben összesen hat újszülöttjük volt. A fővárosban lakó őstermelők között, akiknek a száma szintén nem valami nagy s akiknek összesen mintegy 170 újszülöttjük volt ebben az évben: 6,9%, azaz minden tizenegyedik-tizenötödik gyermekük törvényen és házasságon kívül jött a világra. Az ipari tisztviselők rétegében a törvénytelenek aránya az újszülöttek 0,7%-a volt, — 1940-ben 1,2%, —

a kereskedelem és hitel tisztviselői között pedig 3,6%, s az előző évben 2,7%. A közlekedés csoportjában a tisztviselőknek nem volt törvénytelen gyermekük, csaknem 300 újszülött közül. A közszolgálat és a szellemi szabadfoglalkozásuk rétegében a törvénytelen gyermekek aránya 1940-ben 1,0%, 1941-ben 1,6%. Minden századik és minden 63.

Az önálló foglalkozásuk sorrendje: közlekedés 2,6%, ipar 3,1%, kereskedelem 4,3%. Vagyis 1941-ben ugyanebben a sorrendben minden 39 minden 32; és minden 23 gyermek.

A segédszemélyzet, vagyis a mun-

kások aránya ma mások és többnyire rosszabbak ezeknél. Így például a közlekedés segédszemélyzetének soraiban ez az arányszám 2,4%, holott a foglalkozási ág önálló között 2,6%-os arányt találtunk. De a közlekedés önálló a gyakran vidékről feljött s a városi étellel szemben emiatt talán kevésbé ellentálló elemekből kerülnek ki. (A törvénytelen gyermekek esetében egyébként természetesen az anya foglalkozását írja be a statisztika s ha az anyának nincs foglalkozása, akkor az anya szüleit, mint akik eltartják.) Viszont a közlekedési segédszemélyzet, főként a postások és vasutasok rendezett és magára, egyenruhájára sokat adó rétegből áll.

A közszolgálat és a szellemi szabadfoglalkozásuk rétegében a segédszemélyzet 2,8%-os arányszáma rosszabb, mint a közlekedésieké volt. 1940-ben meg éppen 4,5% volt itt az arányszám. A kereskedelem és hitel segédszemélyzetében már az újszülöttek 6,5%-a (az előző évben 7,7%) volt törvénytelen, az iparban pedig 11,6%. Ez rosszabb mint az előző évi 10,4% volt.

Mi a helyzet vidéken?

Mintha ezek a számok valami értelmetlen rangsorba is foglalják a foglalkozási ágakat. A meglepő ebben csak az, hogy a vidéken a törvénytelen születések arányszáma jobb, mint a városokban és a városokban mégis az az elem válik a törvénytelen gyermekek megszülvővé, amely valószínűleg vidékről került a városba. Ugy látszik ezt az elemet nem volna szabad egészen gondozatlanul hagyni: ha csak egy keveset törődne nek velük, nem alakulhatna sorsuk ilyen módon. Mert nem hozták magukkal a vidékről a romlottság csiréit, csak a főváros felelőtlen egyeneivel szemben nem tudnak eléggé védekezni.

Ezt igazolja az is, hogy nagyon nagy a törvénytelen gyermekek aránya a napszámosok soraiban, akik minden valószínűség szerint közvetlenül vidékről érkeztek ide, mint bármilyen munkát szívesen vállaló és mégis olyan kevéssé képzett elemek, hogy még háztartási alkalmazottak sem mehetnek el. Az ő soraikban minden ötödik újszülött törvénytelen. Az egyéb és ismeretlen foglalkozásuk csoportjában meg minden negyedik törvényes, mint 1940-ben, vagy minden harmadik, mint 1941-ben volt.

A törvénytelen gyermekeknek nemcsak a világrajötte szomorú társadalmi jelenség következtében, de életbenmaradásuk is jóval kisebb valószínűségi, mint a többi csecsemőké. 1931 óta a fővárosban száz törvényes újszülöttre átlag 7,8—13,2 csecsemőhalott esett, a törvénytelenek között 13,3—28,3. Átlagban körülbelül kétszer olyan nagy a halandóságuk, mint a törvényes gyermekeké. Ok minden tekintetben jobban ki vannak téve a betegségeknek, az időjárásnak és más káros, a csecsemő egészségét veszélyeztető behatásoknak. Sürgős feladat: óvni a vidékről dolgozni érkező leányokat és ha csecsemőik mégis megszületnek, óvni és ápolni őket. Ez társadalmi feladat, fontossága tulnó az egyéni felelősség körén. — (STUD.)

Hirdessen a Magyar Lapokban

Római katolikus plébános és református lelkész testvéri közegyesítésének a magyar egység érdekében

Népes választmányi ülést tartott az Erdélyi Párt régi körzete

Nagyvárad, szept. 23. Impozáns gyűlésnek volt ez a helye szerdán este az Európa szálló külterme, ahol az Erdélyi Párt régi tagozata tartotta szokásos szerdai választmányi gyűlését. Résztvettek a gyűlésen a választmányba újonnan beválasztott tagokon kívül dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag, Kortszmáros László országgyűlési képviselő és Soós Lajos városi főtitkár is.

A gyűlést dr. Szabó Lajos református felkísértő, az Erdélyi Párt régi körzetének elnöke nyitotta meg. Megnyitójában vázolta a választmány előtt az Erdélyi Párt nagyválasztmányának kolozvári gyűlését, továbbá, hogy az ott felvetődött kérdéseket a párt elnökege memorandum formájában vitte a kormány elé. Beszámolt azokról a tapasztalatokról, melyeket a várakörnyéki falvakban észlelt. Örömmel emlékezett meg arról, hogy Ujpalota sváb telepítései lakossága az ottani magyar ügyért minden áldozatra kész római katolikus plébános vezetése mellett milyen rendületlenül és öntudatosan áll egy emberként sorompóba minden magyar ügy diadala érdekében. Az a mód, ahogyan a református felkísértő és magyar katolikus plébános együtt tudják munkálni a közös magyar jövőt, a legszebb biztatás arra nézve, hogy a magyar egységet nem tudja megbontani semmiféle hatalom s így 1918 számunkra nem fog többé megismétlődni.

Utána Kortszmáros László országgyűlési képviselő tájékoztatta a választmányi gyűlést mindenre kiterjedő részletességgel és mindent megvilágosító pontossággal a körülöttünk kavargó eseményekről és azoknak a mai magyar életre gyakorolt hatásáról. Szólt a magyar egységet megbontani akaró különféle baloldali szervezkedésekről, melyek itt Erdélyben gyökeret nem verhetnek.

Medvigy Ferenc dr. felsőházi tag emelkedett ezután szólásra, aki meleg szavakkal köszönte meg, hogy az Erdélyi Párt régi tagozata választmányi gyűlésén ez alkalommal résztvehet. Örömmel emlékezett meg arról, hogy a körzet magyarsága nemcsak gyűléseiben, de a tettek mezején is minden áldozatra készen állva dolgozik mindannyiunk

közös ügyéért.

Ezek után Sorbán Gyula választmányi tag szólalt fel néhány kertvárosi utcagyalogjárójának legalább Körös-kavicsos leendő feltöltése, valamint a VIII. sz. állami népiskola rendbehozatala és évenkénti kimeszeltetése, továbbá ezen iskolának ivóvízzel való ellátása érdekében. Kecskés Balázs református lelkész a hatósági tejjelátás körül általános tapasztalt abuzusok megszüntetése érdekében szólalt fel, hangoztatva, hogy soha, még kivételesen sem történt meg hónapok óta, hogy érdekeltek a számkura a hatóság által utalványozott

tejmennyiséget nemcsak hogy teljes mértékben, de megközelítő mennyiségben is megkapták volna. Emellett felpanaszolta, hogy a juttatott tej hónapok óta mindössze három ízben volt felforralható, mert úgyzólván minden esetben már savanyú, vagy szódabikarbónával preparáltan élvezhetetlen állapotban jutott el a fogyasztókhoz. Kérte, hogy a hatóság fokozottabban ellenőrzést gyakoroljon a tejjelátás fölött.

Tárgysorozat után dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag ígéretet tett, hogy mivel jól ismeri azt a tényt, hogy a városreformátus magyarsága évek óta egy új és a hívek seregének zömét befogadni képes templom felépítésén fáradozik, mindent elkövet, hogy a régi református magyarság ezen óhaja minél előbb teljesedésebe menjen.

Még több apró személyi és közös ügyek megtárgyalása után a gyűlés a késő esti órákban a Magyar Hízek egy elmondásával ért véget.

Üzemi alkalmazottak, számvevőségi tisztviselők és napidijasok is részesülnek az anyakönyvi díjakból

Nagyvárad, szept. 22. A Városok Szövetségének választmányi ülése 1943. szeptember 20-án volt Budapesten. A gyűlésen Szendy Károly polgármester elnököt és résztvett az ülésen Nagyvárad város részéről dr. Soós István polgármester.

Az ülésen fontos tárgysorozati pont volt Szendy Károly elnök bejelentése, mely szerint Völgyi János szabadtéri polgármestert nyugdíjazták. Varga Gyula gyulai polgármester kormányfőtanácsos lett. Mindkettőjük a Városok Szövetsége üdvözölte.

A Városok Szövetségében megüresedett egy alelnöki állás, melyet egy megyei városi polgármester töltött be.

ennek a helyére dr. Sárkány Gyula ceglédi polgármestert választották meg.

Tárgyalta a Városok Szövetsége az anyakönyvi díjakból létesített segélyalap ügyét és ezzel kapcsolatban javaslatot tett, hogy a jövőben terjeszték ki a segélyben való részesítést az üzemi alkalmazottakra, a város mellett működő számvevőségi tisztviselőkre és a napidijasokra is. A Szövetség ezt elfogadta és ilyen irányban tesz javaslatot a belügyminiszterhez.

A Szövetség tárgyalta a közigazgatási tisztviselők státusz rendezésére vonatkozó előterjesztést is és ebben az irányban állást fog foglalni.

Ujabb fakiutalást engedélyezett a miniszter Nagyvárad részére

Nagyvárad, szeptember 22. A polgármester budapesti útja alkalmával eljárt több fontos városi ügyben és így a földművelésügyi miniszteriumban, Jász Károly erdőfelügyelővel együtt újabb megbeszélést tartott a fakiutalás ügyében és sikerült kieszközölni, hogy Bihar megye területén új vágásokat

engedélyezzenek, továbbá a Bihar megye területén található lignit felhasználását is elvileg engedélyezték.

Tárgyalta a polgármester a belügyminiszterium közegészségügyi osztályánál, a Horthy Miklós egészségügyi ügyében, továbbá a közellátási miniszteriumban a Rimanóczy fürdő és szálló-

Hatvan méteres sávon szénképződést találtak Nagyváradon

A jelek szerint szénbánya rejlik a Pogány-telepen

Nagyvárad, szeptember 23. Rendkívül érdekes és gazdasági szempontból nagyjelentőségű felfedezésre bukkantak a Nagyváradon áthúzódó műút építő munkásai.

Néhány nappal ezelőtt a Sorompó-utcai vasúti híd mellett a Pogány-telepen megépített műút szélén partfal emelését rendelte el az útépítő társaság. A munkások a Körös partját mintegy 60 méteres szakaszon elzárták és hozzáfogtak a meder ásásához, hogy a partfal építéséhez szükséges medencéket elkészítsék.

A munkát a vasúti híd alatt kezdték meg, amikor alig egy méter mélységben a munkások meglepetre látták, hogy ásó-

juk vastag szénréteget értek és csak kemény munka után sikerült azt eltávolítani. Hogy a szénképződés milyen mennyiségben rejlik a föld alatt, azt egyelőre megállapítani nem lehetett, tény azonban az, hogy az ásás munkálataira kijelölt Körös mederben

végig folytatódott a szénnyelv s a munkálatokat végző kubikusok mintegy 30 köbméter szénel ástak ki az aránylag kis területről.

Munkatársunk a hír vétele után kint járt a helyszínen és meggyőződött a tényállítás valódiságáról. A kubikusok elmondták, hogy a környék lakói zsákszámba hordták a szénre, amelyet nyomban ki is próbál-

tak a tüzhelyen és érthető örömmel állapították meg, hogy

a talált szén tüzelésre alkalmas.

A Körös mellett kiásott földrakáson ott feketelik a „fekete zvémet”. A munkások mazsaszámra osztották szét egymás között a jó Isten adományaként. Hogy a talált barna szén minősége és kalória tartalma szakértői vélemény szerint milyen értéket képvisel, ezt csak szakemberek tudják megállapítani, azonban azok a geológusok, akik néhány évvel ezelőtt a Városligetben kutatásokat végeztek, türethetően gyanították, hogy ezen a környéken kincset rej a föld.

Papp György

da árdijszabása ügyében, a pénzügyminiszteriumban az üzemi szabályrendelet jóváhagyása ügyében és az iparügyi miniszteriumban a Körös partfal kisajátítása ügyében.

Velencéből megérkezett Corrado Ortolani, az Olasz Kulturintézet vezetője

Nagyvárad, szept. 23. Kedves és a mai körülmények között valóban váratlan vendég érkezett szerkesztőségünkbe: Corrado Ortolani, az Olasz Kulturintézet vezetője, aki ebben a minőségében már a múlt évben is itt működött és Nagyvárad társadalmának osztatlan szeretetét vívta ki. Mint mondja, 17-én indult el Velencéből a „Isten hozta” közzétűtő szavainkra nagyon komolyan, nagyon szomorúan jegyzi meg:

— Sokan fogadtak így Váradon, ezzel a köszöntéssel. S ennek a két szónak talán sohasem volt még ennyire mély értelme. Engem most valóban az Isten hozott...

Túl azonban ezer sebből vérző hazájának sorsa felett érzett szorongó aggodalmán, a legnagyobb szeretettel beszél Nagyváradról, ahol — úgymond — végtelenül jól érezte magát a múlt évben is és — ha lehet most egyáltalában örömről beszélnie, — örömmel jött vissza ide.

Elmondja még kérdésünkre, hogy az olasz nyelvtanfolyamok ez évben is október 15-én kezdődnek s azokra szeretettel várja mind a régi tanítványait, mind az új jelentkezőket.

HIRDETMÉNY

Nagyvárad Városi Vasút Üzletigazgatósága az alábbi hirdetményt adta ki:

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a bérletjegyek hosszabbítását, valamint a rendszerű új bérletkiadását minden hónap utolsó két és első két hétköznapján Nagyvárad thj. város és Biharvármegye Idegenforgalmi Hivatalának helyiségében Rákóczi-ut 13. sz. reggel 8 órától egyhuzamban, este 6 óráig eszközöljük.

A hónap utolsó előtti és utolsó hétköznapján a következő hónapra megváltott új bérletjegyek már a megváltás hónapjában jogosítanak utazásra.

Minden hónap harmadik hétköznapjától kezdve bérletjegyeket kizárólag Üzletigazgatóságunknál, Sánc-utca 24. szám. szolgáltatunk ki az utazó közönségnek éspedig délelőtt 10 órától 12 óráig és délután fél 6 órától fél 7 óráig.

Az Üzletigazgatóságunkhoz való kiutazás elkerülése céljából kérjük a n. é. közönséget, hogy a bérletjegyeket a hónap utolsó két és első két hétköznapján az Idegenforgalmi Hivatalban okvetlenül kiváltani szíveskedjék.

Ez ügyben is tudomására adjuk a n. é. közönségnek, hogy az egyes hónapokra kiváltott bérletjegyek érvénye a hónap utolsó napján lejár és ezért saját érdekében kérjük, hogy a bérletjegyek meghosszabbítását lehetőleg a hónap utolsó két hétköznapjának egyikén eszközölni szíveskedjék.

Az egyes havi bérletjegyek árait minden motorkocsinkban elhelyezett „Helyi Díjszabás” tartalmazza. Az új kedvezményes bérletjegyek igénylése a jövőben is a Szt. László-terti forgalmi irodánkban eszközölendő.

Nagyvárad Városi Vasút Üzletigazgatósága.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Polgári iskolai tanári kinevezés. A MTI jelenti: A Budapesti Közlöny csütörtöki száma közli, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Dorida Lenke nagyvárad-i 1-6-os számú állami polgári fiúiskolai helyettes tanárt, állami polgári iskolai rendes tanárrá nevezte ki.

Marshall tábornokot nevezik ki valamennyi angol-amerikai erő főparancsnokává. Zürichből jelentik: (MTI) Washingtoni jelentés szerint kongresszusi körökben híre jár, hogy Marshall amerikai vezérkari főnököt nevezik ki a világon bárhol levő valamennyi angol-amerikai haderő főparancsnokává. — Székhelye Londonban lesz. Arra számítanak, hogy ezt a ténnyt szerdán tezik közzé.

KEREM AZON VÁRADI BAJTÁRSAIMAT, kikkel 1919 januártól április 20-ig a 4. honvéd gyalogezrednél együtt szolgáltam, hol a GH-nál voltam besorozva, mint számvivő őrmester, közzöljék velem címüket rám nézve nagyon fontos ügyben. Címek leadhatók a kiadóhivatalba vagy lakásomra Halász u. 14 (kís) Kovács Lajos volt számvivő őrmester.

OKTÓBER 4-ÉN NÁLUNK IS ELETBE LÉP A TELI IDŐSZÁMITÁS. A Budapesti Értesítő jelenti: Magyarországon, mint Európa többi részében október 4-én hajnali 3 órakor viszatér a téli időszámítás. Ennek megfelelően október 4-én, hétfőn hajnalban 3 órakor az órákat egy órával visszaigazítják.

Elhízott egyéneknek reggelenként éhgyomorral egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet a bélmozgást hatékonyan előmozdítja, az anyagcserét tetemesen fokozza és a testet könnyebbé teszi. Kérdezze meg orvosát!

A NAGYVÁRADI KERESKEDELMISZÁRNOK nyiltársítási üzlettel rendelkező textilkereskedői szakosztálya f. év szeptember hó 23-án este 7 órakor a Kereskedelmi Csarnok titkári hivatalában szakosztályi ülést tart. Az ülésen a kereskedőket érintő fontos ellátásokról tárgyalnak.

Visszatért Budapestre a svájci követ. A MTI jelenti: Maximilian Jüger svájci követ hosszas svájci tartózkodás után, amely alkalmat adott neki, hogy kormányával behatóbban érintkezzék, visszatért Budapestre és átvette a követség vezetését.

A VÁROSI ZENEISKOLA igazgatója ezúton hívja fel a már júniusban beiratkozott, de most a szeptemberi évfolyamra eddig nem jelentkezett növendékeket, illetve azok szüleit, nyilatkozattételre: kívánják-e helyük fenntartását, vagy átengedik-e azt új jelentkezők számára. Utóbbi esetben mentesülnek a tandíjkötelezettség alól. A lemondó nyilatkozatot szeptember 30-ig veszi tudomásul az iroda. akár szóbelileg, akár levelezőlap útján. Hivatalos órák: 11-1 és 4-6. Szaniszló-utca 18. Telefon 11-92.

MASFELEVI FEGYHAZRA ÍTÉLÉSEK AZ ARZÉNES KENYERET SÜTŐ KARCAGI PÉKMESTERT ÉS FELESÉGÉT. A szolnoki törvényszék Karcagon tárgyalta az arzénes kenyér bűnyűjét, amelyben kedden délután hirdetett ítéletet. Hajdu Lajost és feleségét 16 rendbeli gondatlanságból okozott emberölés miatt és 21 rendbeli gondatlanságból okozott súlyos testi sértés miatt fejenként egy évi és hat hónapi fegyházra ítélte, egyben Hajdu Lajost örökre eltiltotta a sütőipar gyakorlásától. Az eset előzménye az, hogy gondatlanságból a pékműhelyben használt arzénes rovarirtószer belekerült a lisztbe, amiből aztán kenyéret sütöttek. A vádlottak és a védő megnyugodott az ítéletben, az ügyész azonban fellebezett. Társai kérdések kerülnek tárgyalás alá.

Hadiárvaik tandíjmentessége. A MTI jelenti: A kormány rendelete értelmében a középfokú iskolákban ezentúl már az általános elégséges eredményt elért hadiárva tanulók, továbbá az első vagy másodosztályba tartozó hadirokkantak általános elégséges osztályzatot elért gyermekei is megkapják a tandíjmentességet és a mellékdíjmentességet.

AZ EVANGÉLIUMI MUNKÁSSZÖVETSÉG KIKÜLDÖTTEI NAGYVÁRADON. Több ízben megemlékeztünk már arról a nagyirányú szociális irányú munkáról, amelyet az evangéliumi munkásszövetség országosztérte végez. Legutóbb Kecskeméten tartott nagyvezetők konferenciát és ott határozta el, hogy felkeresik mindazokat a városokat, amelyekben mindeztidig nem történt meg a szövetség megalakulása. Most szeptember 26-án, vasárnap délelőtt Nagyváradra látogatnak el az Evangéliumi Munkásszövetség vezetői, élükön Gáspár Béla ügyvezető elnökkel, akik a délelőtti istentiszteleten szolgálnak, majd istentiszteletet végeztek az egyes református egyházak előtt ismertetni fogják az Evangéliumi Munkásszövetség célkitűzéseit/ A nagyvárad-réti református egyházban este 6 órakor ezert Gáspár Béla prédikál és a délelőtti istentisztelet vezetőivel ugyan-csak 6 óra előadást is.

Az évad legnagyobb meglepetése az új **JUPITER**-film
A százarcu ember a svéd filmgyártás remeke
 Csütörtökön utoljára **Végre**
 Bemutató pénteken a **CASINO**-ban

Fészl József az erdélyi fürdőhelyek felügyelője. Nagyvárad, szept. 23. A kereskedelmi miniszter Fészl Józsefet, a Pannónia étterem és kávéház tulajdonosát az erdélyi fürdőhelyek felügyelőjévé nevezte ki.

Kereskedelmi Csarnok közleménye

Ismertetjük a M. kir. Kereskedelmi és Közlekedési Miniszter 81.684/1943. sz. rendeletét, mellyel az adóköteles petróleum forgalmának és fogyasztásának szabályozása tárgyában kiadott 99.300/1940. K. K. M. sz. rendelet 6. fejezetét módosította. A rendelet szövege a következő:

„Az érdekeltekkel való közlés céljából értesítem, hogy az adóköteles petróleum forgalmának és fogyasztásának szabályozása tárgyában kiadott 99.200/1940. K. K. M. sz. utasításom VIII. fejezetének a kg-ról literre és viszont törtenő átszámítására vonatkozó rendelkezéseit úgy módosítom, hogy egy liter peroleumot 0.82 kg. petroleummal, egy kg. petroleumot pedig 1.22 liter petroleummal kell egyenlőnek tekinteni. Ettől az átszámítási kulcsától a petroleumfajták, valamint a hőmérsékletkülönbsége folytán kisebb eltérések lehetségesek.

Elcsurgási és parolási veszteség címén felmerült hiányok fedezésére a nagykereskedők 2 százaléka, a kiskereskedők pedig 3 százalékos veszteséget számolhatnak el. Abban az esetben azonban, ha petroleumnagykereskedő egyúttal paroleumkiskereskedő is, összesen csak 3 százalékos elcsurgási veszteséget számolhat el.”
 Nagyvárad, 1943. szeptember 22.
 A Nagyvárad-i Kereskedelmi Csarnok titkári hivatala.

Levélben köszönte meg a bolgár követ Nagyvárad részvételét Boris cár halála alkalmából

Nagyvárad, szept. 23. A bolgár királyi követség köszönetét fejezte ki dr. Soós István polgármesternek, mint a nagyvárad-i Magyar-Bolgár Társaság elnökének azért a részvétleviratért, amelyet a bolgár király halála alkalmából küldött. A köszönő levél magyar szövege a következő:

„Bulgária minisztere halásan köszöni azon részvétmegnyilatkozást, amelyet Öfelsége III. Boris bolgár király halála alkalmából kifejezésre juttatott.

Intézkedés történt a kiutalt, de meg nem érkezett szeptemberi nyugdíjak ügyében

Nagyvárad, szept. 23. Szeptember hónapra több nagyvárad-i nyugdíjas nem kapta meg a nyugdíját. Az érdekeltek panasszal fordultak a postához, amely máskor mindig pontosan szokta kézbesíteni a nyugdíjakat s azt a felvilágosítást kapták, hogy valószínűleg az illetményi hivatalban történt kezelési hiba, mert a kérdéses nyugdíjak kiutalásai még nem érkeztek meg a nagyvárad-i postához. Értesülésünk szerint mintegy 10 ilyen esetről van szó. A nagyvárad-i posta megtette a szükséges intézkedéseket s az illetményi hivatal, amely úgy tudja, hogy az utalványokat idejében kiküldötték, megindította az eljárást annak megállapítására, hogy hol történt tévedés.

NYILTÉR

Egyik ügyfelem átvenni szándékozik néhai özv. Brückner Hugoné (EMMA Rákóczi út 31.) kézimunkaüzletében felleltározott hagyatékát, tehát felhívom fentnevezett hitelezőit, hogy követeléseiket 8 napon belül irodámban jelentsek be, mert ellenesethen későbbi bejelentést nem vehetek figyelembe.
 Löwenstein Rezső ügyvéd,
 Csáky utca 30.

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei:

Az Ember tragédiája bemutatásához, melyre az október 1-i kapunyitáskor kerül sor, a bérlőkön kívül bizony kevesen fognak már hozzájutni jegyhez. Az 1-i bemutató bérletben az összes páholyok és a zsöllye nagyrésze is elfogyott. Az A. bérlet is igen népes lesz az idén. Felhívjuk tehát a közönség figyelmét, hogy aki bérelni óhajt, még is így biztosítani akarja jó helyét a fővárosi vendégművészek előadására is — amiket az idén bérlőinek minden ráfizetés nélkül kapnak — jelentse be bérletigényét a színházi irodában. Tannay K. Emilnél délelőtt 9-fél 11-ig és délután 6-fél 8-ig.

VALTSON bérletet a Szigligeti Színházba, hogy egész évi szórakozása biztosítva legyen. Telefonszámunk 28-30. Kiadó szobákat kérjük a színház gondnokánál bejelenteni. — Telefon: 28-85.

Szélhámos kijárót vett őrizetbe a rendőrség

1600 pengőért vállalt katonai felmentést, ma' 20 pengővel akarja megvesztegetni a rendőrt

(Nagyvárad.) A rendőrség tegnap őrizetbe vette **Antalffy Sándor** 39 éves, Füzes Gábor-utca 8. szám alatt lakó, jelenleg foglalkozás nélküli egyént, aki nemrég a város katonai ügyosztályánál volt alkalmazásban. A feljelentést ellene **Koltay László** magánzó tette. A Nagyváradon meglehetősen ismert ember tegnap este az egyik Szacs-vay-utcai korezmában borozgatott és eközben megismerkedett Koltay Lászlóval, akinek azt az ajánlatot tette, hogy 1600 pengő lefizetése ellenében közre jár, hogy katonai felmentését megkapja Antalffy szerencsétlen esetét fogott ki, vagy pedig rosszul informálódhatott, mert Koltay László hadiüzemnél dolgozik és mint ilyen, katonai felmentése van. Miután Koltayt az ügy érdekelté, tárgyalásokba bocsájtkozott és írást kért arról, hogy a megbeszélte osekleményt Antalffy végrehajtja, amire Antalffy vállalkozott is és a vendéglőben meg-

írta a nyugtát, rávezetve 1600 pengő felvételének elismerését. Az ügynek ezután váratlan fordulata következett. Ugyanis Koltay László a nyugta megírása után fel-emelkedett heiyéről és kétszer hatalmasan arculütötte **Antalffy Sándort**, majd a verekedésre előkerült: az őrszemes rendőr is, aki igazoltatta a szélhámoskodni szándékozó embert. Antalffy Sándor erre még jobban megzavarodott és újabb meggondolatlanságra ragadta magát, amennyiben a **hívott rendőrnek két darab tízpengős! ajánlott fel azért, hogy a botrányról ne tegyen említést és őt ne állítsa elő a rendőrségen.** A rendőr a pénzt elfogadta és bünyjelként nyomban lefoglalta, majd **Antalffy Sándort beakisérte a rendőrségre, ahol megvesztegetés kísérletéért jegyzőkönyvet vettek fel az esetről.** A megtévedt embert a rendőrség őrizetbe vette és a vizsgálat megejtése után át fogják kísérni az ügyészségi fogházba.

Október 1-én kezdik meg a kenyérpótiégyek kiadását

Nagyvárad thj. város polgármestere 5156—1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:
Az 1943. évi október havára esedékes nehéz testi munkásoknak járó 35 dkgr.-os kenyérpótiégyek, továbbá a folyó évi október, november és december hónapokra érvényes testi munkásoknak járó 15 dkgr.-os kenyérpótiégyek kiadását folyó évi október hó 1. napján kezdi kiadni a Közelelmzési Hivatal Szaniszló-utca 15. sz. alatt, fejlapok ellenében. Munkaadói igazolás tehát sem a 35 dkgr.-os, sem a 15 dkgr.-os kenyérpótiégyek becsereléséhez nem kell. Az 5, vagy 5-nél több munkást foglalkoztató üzemek, vagy vállalatok a kenyérpótiégy fejlapokat kétpéldányú névjegyzékbe foglalva adják be. A névjegyzék egyik példányát a kenyérpótiégy kiadásakor visszakapják a Közelelmzési Hivataltól.
Nagyvárad, 1943. szeptember 21.

Dr Gyapay László s. k., h. polgármester.

Árdrágítás miatt feljelentettek több nagyváradai iparost

(Nagyvárad.) A nagyváradai rendőrkapitányságra hetekkel ezelőtt nagyszámu feljelentés érkezett ismert nagyváradai husiparosok ellen, mert a húst a megállapított árnál magasabban mérték ki. A tömeges feljelentés után a rendőrség erélyes nyomozást vezetett be, mely alkalommal igen sok tanút és sértettet hallgattak ki és heteket vett igénybe a nyomozás befejezése is. A megvádolt mészárosok tanukkal próbálták igazolni, hogy a feljelentések alaptalannak, ettől függetlenül a rendőrség a bünyügyi nyomozást esztörtökön délben lezárta és a bünyügyi iratát áttette a kir. ügyészségre, ahol az eljárást minden valószínűség szerint folytatni fogják.

Faardrágításról is érkezett jelentés a rendőrségre, amelyben két sértett azt a panaszt adta elő, hogy az egyik ismert nagyváradai tűzifakereskedő cég a fát méterenként 132 pengő árban adja el. A rendőrség a feljelentések alapján bevezette a nyomozást, amely azt eredményezte, hogy a fát a kereskedő két alkalommal árusította, azonban az is kiderült, hogy ugynevezett rönghát adtak el, amely kétféle méter hosszúságú és annak hatóságilag megállapított ára valóban 132 pengő méterenként. Megállapította a rendőrség, hogy az eladott fáról számlát nem adtak és egyetlen esetben sem vezették be vásárlási könyvbe.

Szolnalatatos nyóvyszertárak:

I. Csoport:

- ARANYKERESZT gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martinyich) 16-32.
- KORONA gyógyszerár, Hitler Adolf-utca 1. (Dr Rácz Rezső) 13-76.
- DIANA gyógyszerár, Ghillányi-u. 10. (Sebestyén A.) 32-58.
- SENYT ISVTAN gyógyszerár, Mikszáth Kálmán-utca 52. (Dr Reáber A.) 14-44.

Megállapították a szilvaiz és aszaltszilva legnagyobb fogyasztói árát

Nagyvárad thj. város polgármestere 5100—1943. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Tudomására hozom a város közönségének, hogy a m. kir. közellátásügyi miniszter 50.700—1943. K. M. számú rendeletével a szilvaiz és az aszaltszilva legmagasabb fogyasztói ára, kimérve történő eladás esetén az ország egész területén a következőkben állapított meg:

Cukrozott szilvaiz kg. 3.80 P., fényezetlen aszaltszilva, legalább 110—120 db 0.5 kg. 4 P., osztályozatlan 3.80 P., fényezett aszaltszilva legalább 110—120 db 0.5 kg. 4.20 P., 110—120 db 0.5 kg.-osnál kisebb és osztályozatlan 4.—P.

A fenti 50.700—1943. K. M. sz. rendelet 1. §-ának 2. bekezdésében felsorolt, konzervgyárak által készített szilvaiz legmagasabb fogyasztói ára kg.-onként 20 fillérrel magasabb.

Azok a feldolgozók (termelők), akiknek iparengedélyük nincs, az általuk készített szilvaizt a fent megállapított legmagasabb fogyasztói áránál kg.-onként 20 fillérrel alacsonyabb áron hozhatják forgalomba.

A megállapítottnál magasabb árak az üvegekben, vagy egyéb, a kisforgalom számára kiserelt csomagolásban forgalomba hozott szilvaiz és aszaltszilvaért sem forgalmi adóváltás, sem egyéb címen nem számíthatók.

Az előállító a szilvaiznek és az aszaltszilvának általa mért tiszta súlyát, valamint a töltés idejét köteles a burkolaton feltüntetni.

Az előállító üzemek a nagykereskedők részére történő eladás esetén a megállapított fogyasztói árakból

legalább 25% engedményt kötelesek adni.

Az előállító üzemek és a nagykereskedők a kiskereskedők részére történő eladás esetén a megállapított fogyasztói árakból legalább 17% engedményt kötelesek adni.

Az előállító üzemek és a nagykereskedők a megállapított fogyasztói árát kötelesek az áru csomagolásán, vagy minden egyes eladásnál a számlán feltüntetni, illetve a fogyasztói árakat feltüntető árjegyzéket minden egyes eladásnál a számlához mellékelni.

Közintézményekkel, feldolgozó üzemekkel és egyéb nagyfogyasztókkal szemben — egy alkalommal legalább bruttó 50 kg., vagy egy hónap alatt összesen bruttó 100 kg. szilvaiz, vagy aszaltszilva szállítása esetén — az előállító üzemek legfeljebb a nagykereskedők részére történő eladás esetére megállapított árát számíthatják. Visszateladók kereskedők ilyen eladásnál a megállapított áránál közintézményekkel szemben a nettó vételár 4%-ával magasabb árát, feldolgozó üzemekkel és nagyfogyasztókkal szemben pedig a kiskereskedők részére megállapított árát számíthatják.

A rendeletben megszabott minőségtől eltérő minőségű szilvaiz, vagy aszaltszilva csak a közellátásügyi miniszter által külön megállapított áron hozható forgalomba.

Ez a rendelet 1943. évi szeptember 16. napján lép hatályba és ezzel a 166.700—1942. K. M. számú rendeletnek a szilvaizre és az aszaltszilvára vonatkozó rendelkezései hatályukat veszítik.

Dr Gyapay László s. k., h. polgármester.

SPORT

Beszélgetés a svéd-finn portyáról hazatért NAC válogatottakkal

Nagyvárad sportársadalma különösen nagy figyelemmel kísérte a magyar válogatott hosszú külföldi portyáját. De hát hogysisne, három váradai fiu is küzdött fent, messze északon a magyar sportbecsületért, három NAC-játékos, akik idehaza is annyi örömet szereztek már a széles-táború labdarugó szurkolóknak.

A diadalmas külföldi portyáról már visszatért a válogatott csapat, hazajöttek a zöld-fehér fiuk is és most alkalmunk volt beszélgetni velük a nagyszerű élményekről.

Bodola ezeket mondja: — Annyi sok nagyszerű benyomással tértünk haza a hosszú utról, hogy nehéz hirtelen válaszolni, melyik volt a legszebb élmény. Rám különösen nagy hatással volt a svéd közönség sportszerű gondolkodása és finn testvéreink határtalan szeretete. Ha a svédok tanultak tőlünk a labdarugásban, mi megtanulhattuk tőlük, milyen a tökéletes sportszerű magatartás. A finnektől pedig azt

tanulhattuk meg, miként kell tökéletesen ápolni a finn magyar testvéri összetartozást.

Tóth Matyi attól a propagandától van elragadtatva, melyet a szép győzelmeikkel szereztek a magyar nemzetnek:

— Nagyon boldog vagyok mondotta —, hogy részese lehettem annak a nagyszerű hírverésnek, melyet jó játékkal és szép eredményünkkel a magyar névnek szerezünk. Megható volt, milyen tökéletes kiépítéssel és magyar pályákon is ritkán hallható erővel zúgott fel Stockholmban és Helsinkiben a „Huj, huj, hajrá!” Nagyon jó érzés, hogy megtettük kötelességünket. Büszkévé tesz a tudat, hogy ismét szolgálatot tehetünk a hazának. Nagy jelentőségű az, hogy a mérközést négy nyelven tolmácsolták és jó néhány magyar sport foglalkoztatta a világsportközönségét.

Sárvári legjobban az itthon

fogadtatás hatotta meg: — Minden szép volt, minden felejthetetlen volt — mondotta a válogatott center —, de legnagyobb hatásos mégis a budapesti fogadtatás volt reám. Az Acélhang dalárdának a Magyar Himnusza olyan lélekbe-markolóan jenséges volt, melyet roha nem éltem még át életemben. A magyar imádság gyönyörű melódiaja alatt éreztem át igazán, hogy milyen jelentősége volt utunknak, hogy a sportpályán is milyen nagy szolgálatokat tehet az ember nemzetének. Kell-e ennél szebb élmény a világon? (k.)

APRÓHIRDETÉSEK

- Adás-vétel:**
Angóra süldök nagyon olcsón eladó. Nagy Itca-u. 10. (Gerliczy-utca) vasúti átjáró.)
Kombináltsoha, konyha, rekamer eladó. Verő asztalos, Kapucinus-u. 11. 725
Használt 5—6 lóerős dinamót vennék Fehér, Bethlen István-u. 8. 753

- Állást nyec:**
Könyvelő, ki OTI és bérelszámolásban jártas, gépen ír és levelez, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat referencia és igény megjelöléssel „Ünálló” jellegre a kiadóba kérek. 755
Körkötőgépen dolgozni tudó kötőnt alkalmaznak. Fehér, Bethlen István-u. 8. szám. 756
Leányok, asszonyok hagyomány tisztához felvételnek. Vegyi és Élelmiszeripari Rt. Anyos Pál-u. 2—6. 753

- Állást keres:**
Szobainas évez bizonyítvánnyal ajánlkozik uriházhoz. Cim: Horthy Miklós-ut 9. Stanislav. 750

- Különféle:**
Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313
Tizezer pengővel jóljövödelmező üzlethez társat keresek. Cim a kiadóban. 743
Varrógépjavitás egy évi felelősséggel, Jakab műszerész, Kossuth-utca 5. 729
Máslást saját gépemmel vállalom. Cim a kiadóban. 713
Körkötőgépet triciklivel elcserelem vagy eladnam. Fehér, Bethlen István-u. 8. 756

- Oktatás:**
Gimnázista leányom mellé német és francia nyelvtanárnot keresek. Cim a kiadóba kérek. 754
Középszkolások előkészítő tanfolyama. Mindennemű korrepetálás, magánvizgára előkészítés, Szaniszló-u. 759

- Jugatlan:**
Eladom sürgősen és olcsón 6 helyiségből álló lakóházamat, amelybe azonnal be lehet költözni, 400 olgyümölcsösrel Biharkeresztesen a vasúti állomással szembe. Ladik Sándorné, Nagyvárad, Raday-u. 14. 760
Ritók-utca 30. negyedrésze eladó. — Parkszállás Gyémánt Anna. 4—6 közötti vasárnap. 757

KIADÓTULAJDONOS:
SENYT LASZLÓ-NYOMDA R. T.
A szerkesztési lelei: Budapesti lelei.
Dr Paál Árpád Dr Virág Jeromos
főszerk. szerk. Szent László-nyomda R. T.
igazgatója
Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dózsa-utca 5. szám